

ประโยค ป.ธ. ๘
แต่ง ฉันท์ภาษามคธ
สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามคธ โดยฉันท์ลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันท์อะไร แจ่มช้อยไว้ด้วย ฯ

ไตรสรณคมน์ คือ การถึงสรณะทั้งสาม มีพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ครอบงำแห่งพระรัตนตรัย สรณะ หมายถึงที่พึ่ง ที่อาศัย ที่ปกป้อง นอกจากพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไม่มีผู้ใดอื่น สิ่งใดอื่น พึ่งถึงเป็นสรณะได้ สรณะมีความหมายพิเศษจากคำที่พึ่งทั่วไป ไม่พื่อนำคำนี้ไปใช้กับคำอื่น หรือผู้อื่น นอกจากพระรัตนตรัย ดังรับพระราชทานถวายแล้วพระรัตนตรัย แม้จะแยกออกเป็นพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แต่ก็มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างแยกไม่ออก สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้พระธรรมเครื่องนำออกจากกิเลสและกองทุกข์ ได้ทรงแสดงพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง จึงทรงยังพระสงฆ์ให้เกิดขึ้น เป็นผู้ทรงพระธรรมไว้สืบทอดมาถึงทุกวันนี้ เมื่อปฏิบัติธรรมดังเช่นที่ปฏิบัติกันอยู่ก็คือปฏิบัติตามคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้รับมาจากพระสงฆ์ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสรณะทั้งสามก็ดังนี้ ความเป็นพิเศษของพระรัตนตรัยที่ควรแก่คำว่าสรณะ อยู่ที่ว่า การพึ่งพระรัตนตรัยปราศจากโทษ แม้แต่น้อย เพราะพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความถูกแท้สถานเดียว ไม่มีความผิดแม้เล็กน้อย เพียงใดในพระธรรมคำทรงสอน คำสอนของใครทั้งหลายอื่นเป็นสรณะไม่ได้ เพราะยังมีความบกพร่องอยู่ไม่มากนักน้อย ถือเป็นที่พึ่งได้ แต่ไม่ใช่เป็นสรณะ

พระพุทธศาสนาสุภาษิตบทหนึ่งกล่าวไว้มีความว่า "เมื่อบุคคลระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ ความกลัว ความครั่นคร้าม ขนพองสยองเกล้าจักไม่มี" นี่แสดงความเป็นที่พึ่งที่เรียกว่า สรณะของพระรัตนตรัย ที่ให้ความปกป้องให้พ้นภัยได้จริงว่าจะตกเข้าไปในที่มิภัยอันตรายมากมายเพียงใด ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ข้อมพ้นจากภัยทั้งปวงนั้น ทั้งทางกายและทางใจ ทางใจคือไม่กลัว ไม่หวาดสะอุ้ง ไม่หนี มีแสดงไว้ว่า ผู้นี้ถึงพระพุทธเจ้า หรือพระธรรมของพระองค์ หรือพระสงฆ์สาวกของพระองค์ แม้ตกไปในที่แวดล้อมที่น่าสะพรึงกลัว ก็จะไม่กลัว ไม่หนี เพราะพระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ไม่สะอุ้ง ไม่กลัวและไม่หนี ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษาามคธ
พ.ศ. ๒๕๕๑

ปฐยาวัตร

พุทฺโธ ฌโม จ สงฺโฆ จ	อิหฺเจตํ รตนคฺคยํ
เอตมฺปิ สรณํ เขมํ	เอตํ สรณมฺคฺคมํ
นโร ตํ สรณํ เขมํ	อุคฺคมํ สรณํ คโต
นาณณํ โข สรณํ เขมํ	นาณณํ สรณมฺคฺคมํ ฯ

วสันตคิลก

คํ วตฺตโต หิ วิวิธํ รตนคฺคยมฺปิ
โหติคฺคโต ว อวิชฺคสภาคภฺกฺตํ
พุทฺโธ อปาณฺณิ อนุคฺตรโพธิณานํ
นินฺยฺยานิกํ ปวรรหมมมเทสยิคฺค
สมฺมา อิมํ อนุปโปชยิ ภิกฺขุสงฺฆํ
ฌโม จ สงฺฆอุปชาริตโก ว โหติ
สมฺพุทฺธสาวกสุเทสิตพุทฺธธมฺเม
สพฺพปาปี พุทฺธปริสา ปฏฺิปปชฺชเวว ฯ

อินทรวงศ์

วฺคฺคตปฺปการํ รตนคฺคยํ อิหํ
เอกาติพุทฺธํ สรณํ อนุคฺตรํ
สํวคฺคเต สพฺพกิเลสสุทฺธิยา
นคฺคิสฺส อณฺณํ สรณํ อนุคฺตรํ

วตุคฺคตฺยํ คํ สรณํ วรุตฺตมํ
 อากมฺม สจฺจํ อริยํ จคฺคหิรํ
 สมฺมา ว ปณฺณาย วิปสฺสียคฺคโน
 สพฺเพหิ ทฺถุเขหิ ปมฺจุจเต นโร ฯ

ปฐยาวัตร

เอวมุทฺทํ สรณฺตานํ
 ภยํ วา ฉมฺภิตคฺคํ วา
 อิจฺเจวมปิ อีมา คาคา
 อยํ วตุคฺคตฺยํ เสฏฺฐํ
 ภยนฺตรายคานคฺคา
 ยโต อภีรํ อจฺฉมฺภี
 คโต พุทฺทณฺจ ฐมฺมณฺจ
 ภยฺหิ คชฺชิตกฺกาเล
 อปฺลาयी จ กาเยน
 เอตํ สรณฺมาคมฺม

ฐมฺมํ สงฺฆณฺจ ภิกฺขโว
 โลมหํโส นเหสฺสติ
 อภาสี ทิปฺพุคฺคโม
 สรณฺตานํ อภิกฺขณํ
 สรณํ อิติ ทิปฺติ
 อปฺลาयी คคาคโต
 สงฺฆณฺจ สรณํ คโต
 อจฺฉมฺภีโก อภีรํโก
 วาจา ย อุท เจตสา
 สพฺพทฺฐา ปมฺจุจตฺติ ฯ